

Feedback på input givet som en del af Europa-Parlamentets beslutning om ECB's årsberetning for 2016

ECB's næstformand forelagde ECB's årsberetning for 2016 på et særligt møde i Europa-Parlamentets Økonomi- og Valutaudvalg 10. april 2017.¹ Den 5. februar 2018 deltog ECB's formand i Parlamentets plenardebat om årsberetningen.² Dagen efter blev beslutningen om ECB's årsberetning for 2016 (herefter benævnt "beslutningen") vedtaget på plenarmødet.³

Samtidig med at ECB's årsberetning for 2017 fremsendes til Europa-Parlamentet, giver ECB feedback på det input, som Europa-Parlamentet har givet i beslutningen.⁴ Denne feedback offentliggøres i overensstemmelse med den praksis, som blev indført i 2016 på Europa-Parlamentets opfordring.⁵ Dette er et eksempel på, at ECB efterlever sine forpligtelser med hensyn til ansvarlighed, og at ECB går videre end blot at opfylde kravene i traktaten.

1 ECB's pengepolitik

1.1 Effektiviteten af ECB's foranstaltninger og deres ulemper

Under flere af beslutningens punkter (fx punkt 3, 11, 12, 15, 20, 22, 23 og 25) drøftes effektiviteten af ECB's pengepolitiske tiltag, deres indvirkning på finansieringsbetingelserne i euroområdet og deres ulemper.

Det er ECB's opfattelse, at de pengepolitiske foranstaltninger har bidraget i væsentlig grad til at forbedre de finansielle forhold for virksomheder og husholdninger samt til højere økonomisk vækst og inflation. Den samlede virkning af alle pengepolitiske foranstaltninger mellem midten af 2014 og oktober 2017 på væksten og inflationen i euroområdet skønnes i begge tilfælde at blive på ca. 1,9 procentpoint sammenlagt for perioden 2016 til 2020. Transmissionskanalerne for pengepolitikken har fungeret godt, og de har sikret, at de nødvendige forhold er til

¹ Se <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/sp170410.en.html>.

² Se <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2018/html/ecb.sp180205.en.html>.

³ Den vedtagne beslutning findes på Europa-Parlamentets websted på adressen <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0025+0+DOC+XML+V0//DA&language=DA>.

⁴ Denne feedback omfatter ikke spørgsmål, som er stillet i Europa-Parlamentets beslutning vedrørende bankunionen. Disse spørgsmål er gennemgået i Årsrapport om ECB's tilsynsvirksomhed (der findes på adressen <https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/publications/annual-report/html/ssm.ar2017.da.html>). Feedback på beslutningen om bankunionen bliver offentliggjort senere i år.

⁵ Se punkt 23 i Europa-Parlamentets beslutning af 25. februar 2016 om Den Europæiske Centralbanks årsberetning for 2014 <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0063+0+DOC+PDF+V0//DA>

stede til at sikre en vedvarende tilbagevenden til en inflationsudvikling, der nærmer sig et niveau under, men tæt på 2 pct.

Selvom beslutningen omtaler et utilstrækkeligt kreditudbud, tyder foreliggende data på, at ECB's pengepolitiske foranstaltninger har været effektive til at lempe finansieringsforholdene generelt og understøtte opsvinget i långivningen til virksomheder og husholdninger. De seneste data viser, at det gradvise opsving i udlånsvæksten er fortsat. Væksten i långivningen til både ikke-finansielle selskaber og husholdninger er steget betydeligt siden midten af 2014 (lån til ikke-finansielle selskaber over 6 procentpoint og lån til husholdninger ca. 3 procentpoint) og afspejler gennemslaget fra ECB's pengepolitiske foranstaltninger. Virksomhedernes efterspørgsel efter lån, som fremgår af euroområdetets udlånsundersøgelse, er steget betydeligt siden 2015 og fortsætter med at understøtte det gradvise opsving i udlånsvæksten.⁶

Hvad angår beslutningens fokus på forbedringer af de små og mellemstore virksomheders (SMV'er) adgang til kredit, skal det bemærkes, at SMV'er i særlig grad synes at have nydt godt af de pengepolitiske renters øgede gennemslag siden pakken med kreditlempelser i juni 2014. Resultaterne af den seneste undersøgelse af virksomheders adgang til finansiering (Survey on the Access to Finance of Enterprises – SAFE) i euroområdet (i perioden april 2017 til september 2017) bekræfter, at tilgængeligheden af ekstern finansiering for SMV'er løbende forbedres som følge af bankernes større villighed til at låne ud og de bedre økonomiske udsigter, inkl. i lande, som blev kraftigt påvirket af krisen. På trods af strukturelle forskelligheder faldt bankernes udlånsrenter for meget små lån – der er en indikator for lån til SMV'er – med 199 basispoint mellem begyndelsen af juni 2014 og slutningen af januar 2018 i forhold til et fald på ca. 97 basispoint for store lån.

ECB overvåger ulemperne ved sine ukonventionelle politiske foranstaltninger og kommunikerer ofte om disse spørgsmål. ECB tager desuden højde for dem, når pengepolitikken fastsættes, i det omfang de påvirker opfyldelsen af hovedmålet om prisstabilitet. Samlet set synes ulemperne hidtil at have været begrænsede. En systematisk overvurdering i forbindelse med værdiansættelsen af euroområdeaktiver er fx ikke tydelig. En beskeden udvikling i kreditgivningen understøtter vurderingen af, at risikoen for et udlånsboom med en overdreven kreditvækst og for en skæv udvikling i aktivpriserne er lav for øjeblikket. Samtidig bør udviklingen i bankernes kreditgivning overvåges nøje på baggrund af den kraftige udvikling i nye boliglån. Dette gælder især i lande med en robust stigning i boligpriserne, og hvor værdiansættelsesestimater ligger over nøgletallene. Det ville være op til andre politiske områder at reagere, hvis ulemperne ved pengepolitikken eventuelt giver anledning til bekymring, medmindre disse virkninger kunne påvirke opnåelsen af prisstabilitet i euroområdet. Således bør der fx, som det allerede er sket i nogle lande, anvendes målrettede makroprudentielle foranstaltninger, hvis

⁶ Hvad angår opfattede unormale monetære forhold, som ville være synlige i de divergerende vækstrater for det brede og det snævre pengemængdemål, kan det iagttages, at M3-væksten har været robust siden annonceringen af programmet til opkøb af aktiver. Som fremhævet i beretningen er det korrekt, at væksten i M3 primært var drevet af de mest likvide komponenter af M3 som følge af de lave alternativomkostninger ved at have likvide indskud i en situation med meget lave renter og en flad rentekurve.

risici i tilknytning til aktivbobler skulle blive væsentlige inden for specifikke sektorer/lande. Det bør også bemærkes, at pengepolitikken – ved at understøtte det økonomiske opsving og prisstabilitet – yder et vigtigt bidrag til at styrke forbrugernes, virksomhedernes og de finansielle institutioners modstandskraft.

Hvad angår den udtrykte bekymring i beslutningen om, at en flad rentekurve kan dæmpe banksystemets stabilitet og rentabilitet, bør det bemærkes, at virkningen af ECB's pengepolitiske foranstaltninger indtil videre synes at være inddæmpet. Samlet set bliver de lavere nettorentemarginaler i relation til den flade rentekurve og den nedadrettede træghed i indlånsrenterne modvirket af forbedrede økonomiske udsigter, der har haft en positiv indvirkning på kreditkvaliteten (og derfor på bankernes omkostninger til hensættelser) og på udlånsvolumen. Samtidig med at de konjunkturbestemte udfordringer gradvis aftager, er bankernes rentabilitet stadig ret afdæmpet. Dette afspejler strukturelle faktorer, herunder en lav omkostningseffektivitet, en svag indtægtsgenerering og -spredning, og store beholdninger af misligholdte lån (i nogle lande).

ECB's pengepolitiske svar på krisen har udviklet sig i årenes løb for at kunne imødegå de udfordringer, som euroområdet har været konfronteret med, og er for tiden baseret på konventionelle og supplerende ukonventionelle foranstaltninger inden for en flerdimensional ramme. De ukonventionelle foranstaltninger omfatter målrettede langfristede markedsoperationer (TLTRO'er), negative renter, et stort program for opkøb af aktiver (APP), forward guidance om renterne og APP. ECB's pengepolitiske ramme bygger på et diversificeret teoretisk fundament. ECB's beslutningsproces understøttes af en lang række analytiske værktøjer, der er udarbejdet ikke kun af ECB, men ofte i tæt samarbejde med de nationale centralbanker i en lang række af Eurosystemets arbejdsgrupper. Værktøjerne er dokumenteret ved hjælp af mange forskellige kanaler, bl.a. Økonomisk Bulletin, særlige explainers på ECB's websted, Occasional Papers, Working Papers, Research Briefs og direktionsmedlemmernes taler. ECB spiller desuden en aktiv rolle i drøftelsen af ideer og videreudviklingen af rammerne for centralbankpolitikken inden for gruppen af centralbanker, i tæt samarbejde med den akademiske verden. Det kan ses i det store antal workshops og konferencer, som ECB afholder. ECB vil også fremover dokumentere udviklingen i den teoretiske ramme og meddele den til offentligheden via alle disse kanaler.

1.2 **Programmet til opkøb af virksomhedsobligationer og gennemførelsen af pengepolitikken**

Punkt 28 og 29 i beslutningen omhandler specifikt programmet til opkøb af virksomhedsobligationer (CSPP). Andre spørgsmål i tilknytning til gennemførelsen af pengepolitikken behandles i punkt 5, 6, 38, og 47.

CSPP bidrog til en stigning i ikke-finansielle virksomheder i euroområdets udstedelse af obligationer, som ikke blev udlignet af en mindskelse af strømmen af banklån til sektoren for ikke-finansielle virksomheder. Dette bekræftes af resultaterne af udlånsundersøgelsen, der viste, at nettoandelen af

banker i euroområdet, der indberettede, at markedsbaseret gældsfinansiering har haft en negativ indvirkning på ikke-finansielle virksomheders efterspørgsel efter lån, i gennemsnit var mindre negativ i perioden fra 2. kvartal 2016 til 4. kvartal 2017 end i marts 2016, da CSPP blev annonceret. Derudover er der også tegn på, at CSPP indirekte kan have været en fordel for ikke-finansielle selskaber, der ikke havde adgang eller havde begrænset adgang til obligationsmarkederne. Nogle selskaber, hvis obligationer er godkendt til at blive opkøbt af Eurosystemet, har rent faktisk foretaget et skift i deres finansiering væk fra banklån, hvorved bankerne har fået plads på balancen til at imødekomme låneefterspørgslen fra mindre virksomheder. De seneste runder af SAFE-undersøgelsen har desuden vist en løbende forbedring af SMV'ers adgang til ekstern finansiering, hvilket bekræfter en tendens, som er observeret siden 2014, dvs. i en periode med adskillige ekstraordinære pengepolitiske foranstaltninger. Desuden har en konstant stigning i nettostrømmen af meget små lån til ikke-finansielle selskaber – der er en indikator for lån til SMV'er – underbygget SAFE-resultaterne siden 2014

Hvad angår beslutningens opfordring til ECB om at sikre fuld gennemsigtighed med hensyn til forskellige aspekter af CSPP, offentliggør ECB et væld af information om CSPP. ECB offentliggør hver uge aggregerede data om CSPP-beholdningerne, herunder en samlet liste over værdipapirerne og de nationale centralbanker, som holder obligationerne.⁷ ECB har også offentliggjort to bokse i Økonomisk Bulletin med yderligere oplysninger om, hvordan CSPP fungerer, samt om beholdningerne. For at øge gennemsigtigheden og dermed offentlighedens forståelse af CSPP begyndte ECB i oktober 2017 på halvårlig basis at offentliggøre fordelingen af CSPP-beholdninger efter økonomisk sektor, rating- og landerisiko set i forhold til spektret af godkendte obligationer. Endelig begyndte ECB i november at offentliggøre historiske månedlige CSPP-indfrielse og forventede indfrielse de kommende tolv måneder. De bliver nu opdateret hver måned. Alle relevante oplysninger om gennemførelsen af CSPP-programmet findes på en særlig webside med spørgsmål og svar.⁸

Selvom ECB lægger stor vægt på gennemsigtighed i gennemførelsen af APP, ville offentliggørelsen af de enkelte beholdninger begrænse programmets effektivitet og bidrag til opfyldelsen af ECB's mandat til at fastholde prisstabilitet. Offentliggørelsen af bilaterale data på virksomhedsniveau kunne gøre det muligt for markedsdeltagerne at udnytte oplysningerne, fx ved at forudse Eurosystemets opkøb og forsætligt styre markedspriserne i en retning, der ville underminere effektiviteten af CSPP, og således af en stor del af de ekstraordinære foranstaltninger, som Styrelsesrådet har vedtaget. I denne sammenhæng kunne selv en forsinket offentliggørelse af beholdninger efter værdipapir mindske fleksibiliteten og dermed effektiviteten af APP. Styrelsesrådet vil måske på et senere tidspunkt vurdere, om yderligere gennemsigtighed i relation til CSPP eventuelt kan overvejes, efter at nettoopkøbsfasen i APP er afsluttet.

⁷ Se <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html>.

⁸ Se <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/cspp-qa.en.html>.

Hvad angår den udtrykte bekymring i beslutningen om niveauet af ikke-omsættelige aktiver og obligationer udstedt med sikkerhed i konkrete aktiver, som fungerer som sikkerhedsstillelse, har Eurosystemet altid accepteret en bred vifte af sikkerhedsstillelse i forbindelse med sine kreditoperationer for at sikre en effektiv gennemførelse af pengepolitikken. En lang liste over belånbar sikkerhed bidrager til at sikre en gnidningsløs og effektiv gennemførelse af pengepolitikken. Eurosystemet har opstillet en detaljeret liste over krav til belånbarhed og brug af aktiver som sikkerhed samt en række detaljerede risikostyringsinstrumenter, der anvendes i forbindelse med sikkerhedsstillelse. Disse krav og instrumenter er offentligt tilgængelige, og ECB offentliggør listen over omsættelige aktiver, der er godkendt som sikkerhed, på daglig basis. Dette skaber klarhed og lige vilkår. Af hensyn til de risici (kredit-, markeds- og likviditetsrisici), der er forbundet med hver enkelt aktivtype, omfatter Eurosystemets krav og risikostyringsinstrumenter mindstestandarder for kreditkvalitet og graduerede haircuts, der tager højde for risici knyttet til forskellige aktiver som funktion af deres type (haircut-kategori), restløbetid og kreditkvalitet. I denne sammenhæng giver den øgede anvendelse af visse aktivklasser ikke i sig selv anledning til bekymring for Eurosystemet. Rammerne for risikokontrol og værdiansættelse er også offentliggjort på ECB's websted.⁹

Hvad angår den bekymring om Target2, som er gentaget i beslutningen, viser ECB's analyser, at ændringer i Target-mellemværenderne for en stor dels vedkommende afspejler likviditetsstrømme, der opstår i sammenhæng med APP. De er ikke et symptom på fornyede spændinger på de finansielle markeder. Som forklaret ved flere lejligheder i Europa-Parlamentet¹⁰ og i forskellige ECB-publikationer¹¹, medfører afviklingen af disse transaktioner grænseoverskridende betalinger og ændringer i Target-mellemværender, mens en efterfølgende porteføljustering yderligere kan påvirke disse mellemværender.

Der mindes om, at tilvejebringelsen af likviditetsstøtte i en krisesituation (herefter likviditetsstøtte) på nuværende tidspunkt er en national opgave, som varetages af de nationale centralbanker. Aftalen om likviditetsstøtte af 17. maj 2017 giver Styrelsesrådet de nødvendige oplysninger til at varetage sine opgaver i henhold til artikel 14.4 i statuten for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank (herefter benævnt "ESCB-statuten") på en kompetent måde, dvs. at vurdere, om ydelsen af likviditetsstøtte strider mod ESCB's mål og

⁹ Retningslinje ECB/2014/60 om gennemførelsen af Eurosystemets pengepolitiske ramme og retningslinje ECB/2015/35 om anvendelsen af haircuts i forbindelse med gennemførelsen af Eurosystemets pengepolitiske ramme. Endvidere er Eurosystemets rammer for risikokontrol og værdiansættelse af sikkerhedsstillelse beskrevet i ECB's publikation fra 2015 "The financial risk management of the Eurosystem's monetary policy operations".

¹⁰ Se bl.a. bemærkningerne i anledning af den regelmæssige høring i Europa-Parlamentets Økonomi- og Valutaudvalg 20. november 2017 (https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/ecb.sp171120_1.en.html).

¹¹ Se boks i Økonomisk Bulletin med titlen "The ECB's asset purchase programme and TARGET balances: monetary policy implementation and beyond" (https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ebbox201703_01.en.pdf), boksen i Økonomisk Bulletin med titlen "TARGET balances and the asset purchase programme" (https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/eb201607_box02.en.pdf) og ECB's Occasional Paper med titlen "The Eurosystem's asset purchase programme and TARGET balances" (<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op196.en.pdf>).

opgaver. Likviditetsstøtte ydes reelt af en national centralbank eller eventuelt flere nationale centralbanker, der samarbejder i tilfælde af grænseoverskridende bankkoncerner. Hvad angår anmodningen i beslutningen om yderligere at forbedre klarheden i forbindelse med tilvejebringelsen af likviditetsstøtte, bør det bemærkes, at det er hensigten, at termen "finansielle institutioner", der er anvendt i aftalen, skal dække et bredt spektrum af mulige modtagere af likviditetsstøtte. Terminologien svarer ikke til definitionen af finansielle institutioner i artikel 4, stk. 26, i forordning (EU) nr. 575/2013 (kapitalkravsforordningen). Der tages derved højde for, at likviditetsstøtte er et redskab, der også tjener et finansielt stabilitetsformål, hvilket betyder, at definitionen skal være bredere end den gruppe af kreditinstitutter, der er etableret i landene i euroområdet.

2 Bankunionen og andre spørgsmål i relation til den finansielle arkitektur i Europa

Selvom det ikke var hensigten med beslutningen primært at drøfte spørgsmål i relation til ECB's tilsynsopgaver, drøftes der i punkt 4, 23, 26, 27, 31, 32, 33 og 39 flere spørgsmål i relation til bankunionen og kapitalmarkedsunionen.

ECB støtter alle bestræbelser på at fuldføre bankunionen og således styrke modstandskraften i euroområdets finansielle sektor. Den europæiske banksektor er blevet sundere de seneste par år takket være en styrket tilsynsregulering og et styrket tilsyn og frem for alt oprettelsen af bankunionen. Til trods for specifikke udbyttebetalinger forøgede bankerne i euroområdet deres kernekapitalprocent fra 11,6 pct. til 13,6 pct. mellem 4. kvartal 2014 og 4. kvartal 2016¹². Bankunionen er dog endnu ikke færdigudviklet. De nuværende gunstige økonomiske forhold bør anvendes til at afslutte dette arbejde, således at det sikres, at den kan klare selv de alvorligste kriser. Beslutningens anerkendelse af, at en europæisk indskudsgarantiordning (EDIS) er relevant, hilses velkommen af ECB. EDIS er bankunionens tredje søjle og et afgørende element til at underbygge modstandskraften i Den Økonomiske og Monetære Union. Det er ECB's opfattelse, at bankunionen så hurtigt som muligt bør bevæge sig i retning af en fuldt ud gensidiggjort EDIS. En væsentlig risikoreduktion har fundet sted, som fremmer forhandlingerne om at gå til første fase af EDIS, og som baner vejen for en aftale om, hvordan EDIS skal se ud i den fuldt udbyggede fase. Dette overflødiggør ikke behovet for yderligere kvalitative risikoreduktionsforanstaltninger i overgangsperioden til den endelige form af EDIS.

Som fremhævet af formanden for ECB's tilsynsråd under offentlige høringer om spørgsmålet, var det altid hensigten, at tillægget til ECB's vejledning til banker om misligholdte lån skulle præcisere forventningerne til tilsynet som udgangspunkt for tilsynsdialogen med det enkelte institut i sammenhæng med tilsyns kontrol- og vurderingsprocessen. Det var aldrig hensigten, at der skulle være nogen form for automatik i gennemførelsen af foranstaltningerne. Tillægget

¹² Baseret på et udsnit bestående af 103 signifikante institutter, som indberettede risikovægtede aktiver (i COREP) og samlede aktiver (i FINREP) for alle tidsperioder mellem 4. kvartal 2014 og 2. kvartal 2017.

blev omhyggelig gennemgået på baggrund af de kommentarer, der blev modtaget under den offentlige høring. Der blev også taget fuldt ud højde for de juridiske problemstillinger, der blev rejst af medlemmer af Europa-Parlamentet. Den endelige udgave af tillægget blev offentliggjort 15. marts.¹³

Hvad angår stresstest opfordres der i beslutningen til bred dækning, metodemæssig relevans og robusthed, hvilket er i tråd med ECB's holdning.

Det er også vigtigt at understrege værdien af målrettede risikospecifikke analyser til at supplere de omfattende, store tilsynsstresstest på en fleksibel og effektiv måde for både tilsynsmyndigheder og banker. Eksempler på det seneste arbejde på stresstestmetoder, som ECB har udført sammen med europæiske og nationale myndigheder, er tilpasningen af metoden til 2018-stresstesten i hele EU for at tage højde for de nye IFRS 9-regnskabsregler og de yderligere krav til modellering af ikke-rentebaserede indtægter. Sådanne tilpasninger af stresstestmetoder, så de afspejler markedsudviklingen og udviklingen i lovgivningen, er af afgørende betydning for at sikre, at stresstest forbliver effektive tilsynsredskaber. Det skal bemærkes, at ECB også gennemførte en særlig stresstest for renterisici i bankbogen i 2017.

ECB er enig i beslutningens opfordring til en rettidig og fuldstændig færdiggørelse og gennemførelse af kapitalmarkedsunionen. Som forklaret i ECB's bidrag til Europa-Kommissionens høring om kapitalmarkedsunionen, midtvejsevaluering 2017¹⁴, har ECB været en stærk tilhænger af projektet fra begyndelsen. Der er i denne forbindelse behov for yderligere handling på områder såsom harmonisering af rammerne for insolvens, beskatning og selskabsret for at fjerne de grænseoverskridende hindringer for finansiel integration. Procedurer til inddrivelse af gæld bør blive hurtigere og billigere. Desuden bør foranstaltninger med fokus på at forbedre adgangen til markedsbaseret finansiering suppleres af andre politiske tiltag rettet mod virksomheder, der er afhængige af bankfinansiering. Kapitalmarkedsunionen vil kræve et højt ambitionsniveau, også fra medlemsstaternes side, idet de skal være parate til at nedbryde lovgivningsmæssige og andre hindringer for grænseoverskridende kapitalstrømme. Alle interessenter bør således forstærke indsatsen for at indføre kapitalmarkedsunionen.

Hvad angår Det Forenede Kongeriges udtrædelse af EU, overvåger ECB – der ikke selv deltager i forhandlingerne – udviklingen nøje. Dette gælder især enhver udvikling, der vil kunne påvirke transmissionen af pengepolitikken, finansiel stabilitet, banktilsynet eller betalingssystemernes smidige funktion.

ECB forventer, at bankerne forbereder sig på alle mulige scenarier, herunder et scenarie, hvor der ikke foreligger nogen aftale, og som fører til et hårdt brexit uden overgangsperiode. ECB har informeret potentielle tilflytterbanker om den tid, det tager for tilsynsmyndighederne at behandle de ansøgninger, de modtager. Hvad angår banker, der ønsker at flytte til (eller udvide deres aktiviteter i) euroområdet, og som har brug for en tilladelse til deres (udvidede) aktivitet efter brexit, forventer ECB

¹³ https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssm.npl_addendum_201803.en.pdf

¹⁴ https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ECB_contribution_to_EC_consultation_on_CMU_mid-term_review_201705.en.pdf

og de nationale tilsynsmyndigheder at modtage ansøgningerne om tilladelse snarest muligt og senest ved udgangen af 2. kvartal 2018. Hvis de fremsendes senere, kan der ikke gives garanti for, at licenserne kan behandles inden april 2019. Bankerne har selv ansvaret for at sikre, at alle nødvendige tilladelser til at drive deres planlagte virksomhed er indhentet rettidigt. Som det fremgår af en række spørgsmål og svar på ECB Banktilsyns websted, kan ECB og de kompetente nationale myndigheder give bankerne tilladelse til en længere etableringsperiode, så de kan opfylde visse tilsynsmæssige forventninger. Bliver der imidlertid aftalt en overgangsperiode som led i Det Forenede Kongeriges udtrædelsesaftale, forventes bankerne at bruge tiden til at implementere deres brexitplaner og leve op til Den Fælles Tilsynsmekanismes tilsynsforventninger i forbindelse med brexit.

3 Spørgsmål i tilknytning til markedsinfrastruktur og betalingssystemer

Punkt 34 omhandler ECB's henstilling om ændring af artikel 22 i ESCB-statutten, og punkt 39 omhandler Kommissionens forslag om ændring af forordningen om europæisk markedsinfrastruktur (EMIR). Punkt 35 til 37 i beslutningen berører flere forskellige aspekter af betalinger.

ECB hilser Europa-Parlamentets drøftelser om ECB's henstilling om ændring af artikel 22 i ESCB-statutten velkommen. Som ECB's formand Mario Draghi udtalte i sine bemærkninger under høringen i Økonomi- og Valutaudvalget 26. februar 2018¹⁵, har ECB brug for de nødvendige værktøjer til at imødegå risici på et begrænset antal områder, der er helt afgørende for gennemførelsen af den fælles pengepolitik og for at sikre betalingssystemernes smidige funktion. ECB er parat til, om fornødent, at forelægge yderligere oplysninger under Parlamentets drøftelser.

ECB er helt enig med Europa-Parlamentet, for så vidt angår behovet for at styrke anerkendelsesprocessen for tredjelands centrale clearingmodparter, især hvad angår eurodenominerede clearingaktiviteter. Centralbanker, der udsteder EU-valutaer, herunder centralbankerne i Eurosystemet, bør involveres fuldt ud i denne proces for at overvåge og kontrollere de risici, som centrale clearingmodparter kan udgøre for transmissionen af pengepolitikken og betalingssystemernes smidige funktion. ECB understreger vigtigheden af at færdiggøre de centrale EU-retsakter – fx EMIR II – i god tid før brexit for at være forberedt på alle tænkelige scenarier, inkl. et scenarie, hvor der ikke foreligger nogen aftale.

ECB er enig i, at det er vigtigt at undersøge, om en "virtuel centralbanksvaluta" (også kaldet "digital pengebase" – Digital Base Money (DBM)) er relevant, samt hvilke konsekvenser den kan have. I en verden med tæt forbundne finansielle markeder kan en centralbanks beslutning om at udstede DBM til den brede offentlighed også få konsekvenser uden for dens eget land. Uanset ECB's egen holdning til DBM er det derfor vigtigt at undersøge DBM, centralbankernes

¹⁵ Se https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2018/html/ecb.sp180226_1.en.html

potentielle grunde til at udstede DBM, samt mulige konsekvenser for forholdene for eurobetalinger, banksektoren og i sidste instans for finansiell stabilitet og pengepolitikens effektivitet.

ECB er gentagne gang blevet hørt af medlemsstater om indførelsen eller nedsættelsen af grænser for kontantbetaling, hvor høringerne handlede om mere end detailtransaktioner og også omfattede restriktioner på mellemværender mellem privatpersoner. Euroen er den eneste fysiske valuta for borgere i euroområdet, som giver mulighed for øjeblikkelige betalinger og er garanteret af centralbankerne (i deres egenskab af lovmæssige udstedere). På baggrund heraf og den meget store andel af kontantbetalinger bør landene i euroområdet, som planlægger yderligere begrænsninger af kontantbetalinger, nøje vurdere effekten af sådanne foranstaltninger, samt i hvilket omfang de er hensigtsmæssige og effektive til at forfølge de ønskede mål. Hvad angår udstedelsen af en euroseddeltil minde om Karl den Store med status som lovligt betalingsmiddel, som der stilles forslag om i beslutningen, er ECB af den opfattelse, at Europa-Kommissionen – på grund af dens koordinerende rolle i forbindelse med euromønterne – kan opfordres til at overveje en fælles udstedelse i alle 19 medlemsstater i euroområdet af en erindringsmønt, der har Karl den Store som motiv. Ud over dem, som de enkelte lande kan udstede, er sådanne mønter blevet udstedt for at erindre om og fejre en række vigtige jubilæer af historisk betydning for hele Europa¹⁶.

4 Institutionelle spørgsmål

Punkt 1, 2, 41-46 og 48 i beslutningen omhandler flere forskellige aspekter af ECB's institutionelle opbygning og funktion.

ECB er enig med beslutningen, for så vidt angår behovet for at bevare ECB's uafhængighed, samtidig med at der sikres tilstrækkelig ansvarlighed for ECB's aktiviteter. Uafhængighed og ansvarlighed er to sider af samme sag.¹⁷ Beslutningen indeholder en positiv vurdering af de nuværende ansvarlighedsordninger mellem Europa-Parlamentet og ECB. Samtidig med at der i beslutningen opfordres til en yderligere forbedring af udvekslingerne af synspunkter med ECB ved at styrke deres fokus, interaktivitet og relevans, hilser beslutningen den nuværende praksis velkommen, dvs. de kvartalsvise høringer med deltagelse af formanden samt de yderligere møder med direktionsmedlemmer og de skriftlige svar fra ECB. Endvidere synes den generelle opfordring til ECB om at øge sine bestræbelser med hensyn til gennemsigtighed at være blevet opfyldt, idet beslutningen anerkender de seneste initiativer fra ECB's side til at nå dette mål.

¹⁶ I 2007 i anledning af Rom-traktatens 50-årsdag, i 2009 for at fejre 10-året for Den Økonomiske og Monetære Union; i 2012 i anledning af 10-året for indførelsen af euroseddelt og -mønter og i 2015 for at fejre 30-årsdagen for EU-flaget.

¹⁷ Se også Benoît Cœurés tale i marts 2017 (https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/sp170328_1.en.html) og Yves Mersch's tale i september 2017 (<https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/ecb.sp170904.en.html>).

Beslutningens opfordring til ECB om at sikre medlemmerne af Komitéen for Interne Revisorers uafhængighed skal ses i sammenhæng med den seneste afgørelse fra ECB om dette spørgsmål. Den 2. november 2017 vedtog ECB's styrelsesråd et revideret mandat for Revisionskomitéen med en ændring af udvælgelseskriterierne for medlemmerne, som afspejler ECB's udvidede ansvarsområder og sætter mindre fokus på centralbankrepræsentation blandt de eksterne medlemmer. Ligesom den forrige version indeholder det opdaterede mandat en klar bestemmelse om medlemmernes uafhængighed. Når det er sagt, vejer fordelene ved en dybdegående viden om ECB's ansvar, forretningsprocesser og -procedurer, alt i alt, helt klart tungere end eventuelle bekymringer om uafhængighed, i en vurdering af, om de politiske rammer og rammerne for virksomheden samt evalueringen af de dertil knyttede risici er tilstrækkelige. Takket være dens medlemmers store ekspertise, deres anseelse og dens tillidsfulde forhold til Styrelsesrådet har Revisionskomitéen rent faktisk været en af drivkræfterne bag flere forbedringer af ECB's rammer for corporate governance.

Hvad angår beslutningens opfordring til ECB om at sikre, at Den Etske Komité ikke ledes af en tidligere formand eller et andet tidligere medlem af ECB's styrelsesråd, bemærkes det, at ECB ikke nærer nogen forbehold om den nuværende formands egnethed. Et tidligere medlemskab af Styrelsesrådet kan næppe anses som en hindring for en upartisk varetagelse af opgaverne fra medlemmerne af Den Etske Komité's side. Det var nemlig formanden for Den Etske Komité's anseelse og deraf følgende indflydelse som tidligere formand for ECB, der var særligt nyttig i tilfælde, hvor Den Etske Komité var nødt til at tage kontakt til nationale myndigheder. Endelig sender den kendsgerning, at den tidligere formand er parat til at påtage sig rollen som formand for en sådan komité, også et kraftigt signal internt i ECB om, at etisk adfærd tages alvorligt på det højeste ledelsesniveau.

Samtidig med at der i beslutningen argumenteres for, at direktionsmedlemmer i princippet bør afstå fra samtidig at være medlemmer af fora, der omfatter bestyrelsesmedlemmer i banker, som ECB fører tilsyn med, anerkendes det, at et sådant medlemskab er muligt, hvis det er i overensstemmelse med den etablerede praksis på globalt plan, og ECB deltager på linje med andre centralbanker. Det er vigtigt at tage med i betragtning, at det er nødvendigt for ECB's politiske beslutningstagere at holde sig informerede om udviklingen i de globale økonomiske og finansielle forhold for at kunne sikre en korrekt gennemførelse af ECB's mandat. Derfor indgår ECB og medlemmerne af ECB's direktion i en regelmæssig dialog med en lang række interessenter og mange fora, hvor banker under tilsyn helt naturligt er medlemmer. Disse møder finder helt klart sted uden for en tilsynsmæssig kontekst, og medlemmerne af Direktionen lever fuldt ud op til ECB's solide rammer for sikkerhedsforanstaltninger for virksomhedsledelse, herunder adfærdskodekserne for medlemmerne af Styrelsesrådet og Direktionen, retningslinjerne for medlemmer af Den Europæiske Centralbanks direktion's eksterne kommunikation samt tavshedspligt og uafhængighed.

Hvad angår beslutningens opfordring til ECB om at vedtage en klar og offentlig whistleblowerordning, er det i tråd med det arbejde, der allerede er i gang i ECB. Udbygningen af ECB's whistleblowerordning indgår i ECB's strategiske

prioriteter og forretningsmæssige målsætninger for årene 2018 til 2020. Arbejdet på dette projekt er rent faktisk allerede påbegyndt.

Hvad angår bemærkningen i beslutningen om ECB's nuværende ansættelsespolitik, vil ECB gerne påpege, at der er indledt en dialog med personalets repræsentanter med henblik på at gennemgå og udbedre eventuelle mangler. ECB har i samarbejde med personalets repræsentanter

reduceret antallet af midlertidigt ansatte betydeligt de seneste par år.

Foranstaltningerne har omfattet oprettelsen af næsten 170 fuldtidsstillinger, som erstattede vikarkontrakter inden for forskellige forretningsområder i ECB.

Beslutningens opfordring til ECB om at sikre lige behandling og lige muligheder for hele sit personale samt at garantere anstændige arbejdsvilkår i institutionen er også i tråd med ECB's mål og igangværende arbejde.

I beslutningen anerkendes ECB's initiativer til at gøre noget ved – bl.a. gennem en styrket dialog med personalets repræsentanter – medarbejdernes bekymringer på en række områder. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at

medarbejderundersøgelsen, der blev gennemført i 2015, viste et stort

medarbejderengagement i ECB. Undersøgelsen afslørede, at medarbejderne var

stolte over at arbejde for institutionen og føler sig inspireret til at gøre deres bedste.

Den viste dog også, at der var flere områder, hvor der kunne ske forbedringer –

karriereudvikling og performance management, arbejdsbyrde, arbejdspress og stress, åbenhed og retfærdighed. På disse områder er der taget vigtige skridt, de fleste i tæt

samarbejde med personalets repræsentanter. ECB understreger endvidere, at der er

gennemført en ny personaleundersøgelse i 2018, som har til hensigt at vurdere, om

disse initiativer går i den rigtige retning. Undersøgelsen er ovre, og resultaterne vil

snart blive analyseret og handleplaner opstillet med henblik på at løse de

identificerede problemer. Endelig har ECB samarbejdet tæt og konstruktivt med

personaleudvalget om et fælles arbejdsprogram på flere prioriterede områder.